

Pruritus – modifikovaná forma neuropatické bolesti dráždící ke škrábání jako časný příznak manifestace či progresu nádorového onemocnění

prof. MUDr. Jaroslav Štěřba, Ph.D.¹, MUDr. Karel Goldemund, CSc.¹, doc. MUDr. Petr Vondráček, Ph.D.²

¹Klinika dětské onkologie, LF MU a FN Brno

²Klinika dětské neurologie, LF MU a FN Brno

Pediatr. pro Praxi 2009; 10(1): 46

Obrázek 1

Obrázek 2

Obrázek 3

Obrázek 4

Obrázek 5

Obrázek 6

Případ č. 1

Dívka, 12 roků, téměř 4 měsíce před stanovením diagnózy intraspinálního oligoastrocytomu byla léčena dermatologem pro silně svědivé impetiginizované kožní morfy (obrázek 1–4). Teprve po téměř 4 měsících dominance dermatologických příznaků se objevily příznaky zjevně neurologické (pocit chladné končetiny, poruchy čítí, zhoršení chůze, bolest v bederní krajině). V průběhu léčby základního onemocnění chemoterapií a radioterapií se zlepšuje hybnost i čítí pacientky, prurigo ustupuje a hojí se i impetiginizované kožní exkoriace.

Případ č. 2

U sedmileté dívky byla provedena makroskopicky radikální exstirpace tumoru mozečku

a IV. komory, histologické vyšetření prokázalo meduloblastom. Rodiče bezprostředně po úspěšné operaci odmítali další onkologickou léčbu. Asi 4–5 týdnů po operaci si rodiče všimli, že dívka má úporné svědění kůže, často se škrábe a na kůži se začaly objevovat exkoriace, které po infikování vytvářely pestrá mozaiku pyodermických morf (obrázek 5, 6). Pruritus kožní s následnými projevy pyodermie byl prvním příznakem časné progresy tumoru, a to jak lokální, tak metastatické, s metastázami i mimo centrální nervový systém.

Pruritus je symptom, který může být pozorován v průběhu některých maligních onemocnění, častěji je u lymfomů (může i předcházet diagnóze), leukémií a myelomů, ale také může být symptomem u karcinomů a nádorů mozku.

V obou našich případech je pruritus způsoben algoparesteziemi v důsledku iritace senzitivních nervových zakončení a senzitivních nervových drah, nejde tedy o paraneoplazii. V případě č. 1 je pruritus lokalizován v dermatomech odpovídajícím rozsáhlému interspinálnímu gliomu, ve druhém případě je způsoben algoparestezií, alodynii při poškození spinocerebelárních traktů a tlaku tumoru zadní jámy.

prof. MUDr. Jaroslav Štěřba, Ph.D.

Klinika dětské onkologie LF MU a FN
Černopolní 9, 603 00 Brno
jsterb@fnbrno.cz